

melyről maga a szerző mondja, hogy a kortársaknak Adyról való tudatát adja át a következő nemzedéknek. Akik még nem foglalkoztak alakosan Adyval, azoknak különösen ajánlhatjuk Schöpflin könyvet, mert a kérdésről kevés ilyen sokoldalú összefoglaló munkát ismerünk. Bizonyára sokban elő fogja segíteni Ady jobb megértését s ezt nyugodtan írhatjuk le, bár helyenkint úgy éreztük, hogy a hüvösen, előkelő stílusban tartott könyv finom elemzései ellenére sem jut el mindenütt azokhoz a mélységekhez, melyeket Ady megkövetelne.

Féja Géza munkája egész más szempontból érdemel említést. Ady publicisztikai munkáit gyűjti össze s csak ez a gyűjtemény mutatja igazán meg, hogy az, akit általában csak költőnek ismernek, publicistának is milyen nagy volt. Az új kiadásból az a nagy szeretet és aggodás ragadhat magával bennünket, mellyel Ady a magyarság sorkérdései iránt viseltetett s ép a ma is legaktuálisabb sorskérdések iránt. Az érdekesen összeválogatott kötethez Féja Géza írt lírával átfűtött előszót, melyben Adyt, — igen helyesen — mint a mai fiatal magyarság célkitűzéseinek első nagy harcósát mutatja be.

Baróti Dezső dr.

Benedek Marcell: Irodalomesztétika. (Kultúra és Tudomány.) Budapest; 1936. Franklin Társulat.

Nagyot tévedne az, aki Benedek Marcell könyve mögött olyan értelemben vett esztétikai rendszert keresne, amilyeneket a némétektől annyira megszoktunk. A cím mintha elhibázott lenne, nem fedi a tartalmat, amit a kis könyvből kapunk, talán nem is irodalomesztétika, a szó szaktudományos értelmében semmiesetre sem az, hanem jól tájékoztató, sok gondolatot ébresztő és szellemes megírása annak, amit egy magasrendű műélvező versről, prózáról, rímről, ritmusról, írói szabadságról és cenzuráról mondhat. Inkább a súlyos dolgokat is könnyedén, minden nagyképűség nélkül elmesélő francia írókkal rokon ez a könyv, mint a rendszeres német esztétikával és ép ezért igazságtalanság lenne eredményeit ez utóbbiak szempontjaival szemlélni. Érdekessége Benedek Marcell munkájának, hogy csak egy kifejezési mód, az irodalmi esztétikáját akarja adni. A korlátozás jogosságán ugyan lehetne vitatkozni, de kétségtelen, hogy így is nagyon sok érdekes dolgot kapunk, az átlagolvasó pedig könnyen belelát azokba a problémákba, melyek érzékeléséhez különben csak alaposabb filozófiai felkészültség után juthatna el. Fokozza a könnyebb megértést, hogy ez az irodalomesztétika mindig konkrét marad, helyenkint úgy érezzük, túlságosan is. A szép problémájánál jobban érdekli az írás és az erkölcs vagy a l'art pour l'art és a tendencia viszonya. Egy olyan magasabbrendű bevezetés az olvasás művészetébe, amit ad s mivel minden sora mögött a világirodalom fölényes ismeretét érezzük, megbízhatunk ebben a bevezetésben. Azokat a fejezeteket, melyeket az irodalmi kifejezés eszközeiről, a nyelvről ír, tanáraink a stilisztika tanítása közben is jól felhasználhatják. (Pl. Irodalmi és köznyelv. A szó helyzeti energiája. A nyelvi fantázia. A ritmus. Vers és próza. Zeneiség. A rím. A szabadvers, stb.) Más részek pedig a poétika tárgykörét érintik. (Pl. Az ihlet, Népköltészet—műköltészet. Élmény és alkotás. Szubjektív, reflexív, objektív líra, stb.) Gazdag bibliográfiát is ka-

punk, melynek anyagából az egyes íróknak az irodalomról tett vallomásaira hívjuk fel a figyelmet. A könyv megjelenésének mindenkép örülhetünk, a szegényes magyar esztétikai irodalomnak még sok ilyen munkára lenne szüksége, sok ilyen jól olvasható könyvre, hogy egyszer már eloszoljanak azok a tévhittek, melyek az irodalom problémáiról a legszélesebb körökben még mindig eleven életet élnek s melyek nagyban hozzájárulnak a magas irodalom népszerűtlenségéhez. Tanárainknak, akiknek egyik legfőbb hivatásuk, hogy az új nemzedéket jó könyvekre neveljék, kevés munkát ajánlhatunk olyan melegen, mint a Benedek Marcellét.

Baróti Dezső dr.

KÜLFÖLDI TANÍTÁSI MOZGALMAK.

(Külföldi folyóiratok nyomán)

1. *A mozgókép, a rádió és az újság a tanítás szolgálatában.* Kiváló pedagógusok évek óta foglalkoznak azzal, hogy a mozgóképet a tanítás szolgálatába állítsák. Nemzetközi kongresszusokon összeseregett szakemberek és pedagógusok 1927-ben Bázelen, 1928-ban Hágában, 1931-ben Bécsben és 1934-ben Rómában tanácskoztak a megoldás lehetőségeiről. Főképpen a filmek tűzveszélyes volta okozta a nehézséget. A nitrocellulozéból készült film könnyen gyullad, igen gyorsan ég el, miközben nagymennyiségű gázt fejleszt. Kezelésükhez feltétlenül tűzmentes helyről kellett gondoskodni és olyan tűzrendészeti intézkedéseket tettek szükségessé, amelyeknek az iskolák nem tudtak eleget tenni. A mai filmek már tiszta cellulozéból készülnek, ezek nem égnék rohamosabban, mint a vastag papír és így a nagyobb tűzveszély megszűnt. Minden különösebb rendszabály nélkül lehet azokat szállítani és elraktározni és rendőri beavatkozás nélkül lehet azokat bármely tanteremben vetíteni. Másik fontos kérdés a filmek szélessége. A mozgósínházakban használt filmek szélessége 35 mm, míg az iskolai célokra készültek 16 mm szélesek, sőt Németországban készülnek 8 mm széles filmek is. Ennek nagy előnye, hogy súlyuk lényegesen kisebb. A 16 mm széles film 100 méter hosszúságban annyi képet tartalmaz, mint a normálfilm 250 méteren. Ennyi képnek a súlya a keskeny filmen 350 g, míg a normál filmen 2.1 kg, ami egymagában is igazolja, milyen fontos a film szélességének a kérdése az iskola szempontjából. De más előnyei is vannak a keskeny filmnek. Az ehhez használható gép súlya mindössze 4 és fél kg, tehát a szállítása nem okoz nehézséget. Az áramszükséglet is lényegesen kevesebb, mint a normálfilmnél, mert bármely 6 ampérre biztosított kontaktusba bekapcsolható, míg a normálfilm 10 ampért kíván.

A legnagyobb nehézség mindenütt a szükséges költségek előteremtése. Németországban e célra minden tanulótól negyedévenként 20 fillért szednek.

Genfben tervezik, hogy az oktatófilmek szállítására a tagállamoknál vámentességet biztosítanak, hogy így a nemzetközi filmeserét lehetővé tegyék. A népszövetség az oktatófilmek ellenőrzésére nemzetközi oktatófilm intézetet alapított (Institut International du Cinématographe Éducatif) és csak azok